

Reactie op wijziging besluit melden

Wij hebben ernstige bedenkingen bij de voorgenomen aanpassingen van het besluit melden en raden de regering af deze wet op deze manier aan te passen.

De intentie uit het wetsvoorstel (informatieverstrekking die leidt tot een betere beheersing) steunen wij en de achtergrond van het compromis (in de keuze voor bedrijven die wel of niet onder de informatieplicht vallen) is begrijpelijk, maar de manier waarop deze wettelijke regeling wordt uitgewerkt leidt tot rechtsonzekerheid en rechtsongelijkheid en raakt een specifieke sector relatief zwaar. Bovendien zijn wij van mening dat het wetsvoorstel helemaal niet effectief is in het bereiken van een betere beheersing van deze stoffen.

De afbakening van de doelgroep die moet melden is beperkt tot bedrijven die zelf informatie hebben en waar de toezichthouder dat ook gezien heeft. Dit impliceert dat een informatiecampagne er toe leidt dat meer bedrijven onder de werkingssfeer vallen. Dit is een basis met weinig rechtszekerheid. Het impliceert ook dat het voor bedrijf gunstig is iets niet te weten en het effect kan zijn dat de bedrijven die transparant zijn daarvoor gestraft worden. Dit zal de gewenst informatievoorziening dus eerder belemmeren. Het impliceert ook dat de toezichthouder voldoende weet van het onderwerp en de specifieke bedrijven, om die bedrijven te kunnen corrigeren die bewust of onbewust ten onrechte gegevens weglaten uit een inventarisatie. Dit is een illusie. Bovendien stelt de toelichting dat de ondergrens van 0,1% uit ander regels niet moet worden aangehouden aangezien lagere gehalte ook relevant zouden kunnen zijn. Als deze stellingname juist is, is onze stellingname dat er oneindig veel meer ontdoeners zijn waar ZZS voorkomen en dat ook kunnen weten. Zelfs ieder huishouden behoort daartoe. Het roept eerder de vraag op of de wetgever zich wel realiseert waar deze stoffen in kunnen zitten.

In de toelichting wordt aangegeven dat *“De afvalsector is ingesteld op het beheersen van de risico’s van afval zonder precies te weten welke schadelijke stoffen erin zitten. Bij veel afvalstromen is dat namelijk niet duidelijk. Vaak zijn afvalstromen een mengsel van een groot aantal afgedankte producten die niet afzonderlijk te identificeren zijn, zodat ook de aanwezige schadelijke stoffen niet bekend zijn.”* Dit is een buitengewoon vreemde stellingname gezien de inspanning die diverse omgevingsdiensten en afvalverwerkers hebben moeten plegen om de aanwezigheid van ZZS in afvalstoffen te inventariseren. Dit is volstrekt in tegenspraak met de ontstaansgeschiedenis van dit voorstel. Als deze stellingname juist is, is er helemaal geen noodzaak tot deze aanpassing.

De ontdoener hoeft alleen te melden dát een stof er in kan zitten maar niet hoeveel. In de kern is de wetgever hier blijkbaar van neming dat het niet uitmaakt en de verwerker ‘het wel oplost’. We herinneren er aan dat de wetgever zelf zegt dat *“Er bestaat een misverstand dat, in analogie met bepalingen in de Europese CLP-verordening en REACH, voor signalering van schadelijke stoffen in afval een gehalte van 0,1 gewichtsprocent als ondergrens aangehouden mag worden. De afvalwetgeving kent een dergelijke ondergrens niet. Relevante milieu-hygiënische risico’s kunnen al optreden bij lagere gehalten dan 0,1 gewichtsprocent.”* Oftewel het maakt niet uit hoeveel er in zit, als het er maar inzit. Dat laat vooral zien dat de wetgever zich er niet van bewust is waar deze stoffen in zitten en geeft een onuitvoerbaar grens aangezien in iedere afvalstof wellicht een klein gehalte aan ZZS kan zitten. Dit is niet alleen in volledige tegenspraak met elkaar. Maar ook in tegenspraak met het beginsel dat de vervuiler betaald. Het gehalte van deze stoffen is echter weldegelijk relevant. Bovendien is het bij veel afvalstromen helemaal niet zo eenvoudig (zo niet praktisch onmogelijk) om een representatief monster te nemen en zeer kostbaar een goede analyse uit te voeren. En dan vervolgens de kosten wil doorbelasten, waar een andere verwerker misschien minder kritisch is en het wel verwerkt.

De casus van PFAS laat zien dat een zeer diffuse verspreiding van een stof op langere termijn een groot probleem kan vormen. Deze stoffen kwamen (en komen) namelijk overal, in tal van huishoudelijke toepassingen en zit in iedere communale rioolwaterzuivering en in bodems waar geen chemieproducent naast ligt. De focus die de wetgever legt op de emissie van een beperkte groep ontdoeners wordt daarmee gelogenstraft. Juist beperking of verbod bij de toepassing van deze stoffen heeft het beste aangrijpingspunt om tot een effectief beleid te komen.

Wij zijn van mening dat het probleem moet worden neergelegd waar het ontstaat en dat is niet de afvalverwerker. Voor deze wet zou het betekenen dat het hetzij generiek geldt voor alle ontdoeners, hetzij dat u deze wijziging niet doorvoert en aansluit bij wat in de EU gebruikelijk is. Een alternatief is om de informatiebehoefte toe te spitsen op een specifieke categorie aan afvalstoffen. Dit geeft wel duidelijkheid.

Belangrijk is om vast te stellen dat het besluit informatie verlangt aan het einde van de keten, waar de informatie aan het begin al onvoldoende of onvoldoende transparant is. Hoe eenvoudig is het niet om zich te verschuilen achter een MSDS dat niet deugt en hoe zeer straft de wetgever degene die bereid en in staat is kritisch naar deze informatie te kijken. Uit onze eigen praktijk zien we veiligheidsinformatiebladen met zeer vage informatie waarbij na doorvragen blijkt welke stof er in zit en dat deze stof via een omweg als een ZZS gezien moet worden.

Betere informatie aan het einde van de keten begint met betere informatie aan het begin van keten. Wij adviseren daarom om de deugdelijkheid van informatie op VIB's beter te handhaven. Daarboven op zou u kunnen invoeren dat producenten of importeurs verantwoording moeten afleggen over de noodzaak van de ZZS componenten. Net als in REACH. En daarom beter nog, breng het ZZS beleid in lijn met de regels voor autorisatie en restricties in REACH.